

KS. BOGUSŁAW NADOLSKI, *Ambona. Historia, znaczenie, symbolika*,
Wydawnictwo PETRUS, Kraków 2008, 114 s.

Ambona jako miejsce głoszenia słowa Bożego stanowi ważny, często bardzo ozdobny element dawnych kościołów. W nowej liturgii podkreślono znaczenie homilii jako ważnego elementu celebracji i przypomniano, że „stół słowa Bożego” obecnie często stojący skromnie obok ołtarza – „stołu uczyt Pana” jest miejscem głoszenia i komentowania świętych, natchnionych tekstów. Autor, zasłużony polski liturgista, pobudzony tematyką kongresu poświęconego ambonie, który odbył się we wspólnocie w Bose

w dniach 2–4 czerwca 2005, tematyką XII Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów (5–26 października 2008) oraz Rokiem św. Pawła przedstawił rozważania na temat głoszenia słowa Bożego w liturgii i zapewnienia mu odpowiedniego miejsca.

Krótki pierwszy rozdział poświęcony jest katedrze biskupiej jako pierwszemu miejscu, z którego głosi on słowo Boże. Drugi, znacznie dłuższy, traktuje o ambonie jako miejscu odczytywania słowa Bożego w liturgii. Omawiane są jej początki (o podwyższeniu do głoszenia słowa wspominają źródła z III i IV wieku, a korzeni biblijnych można szukać w Ne 8, 4), formy w starożytności i średniowieczu, nazwy, funkcja, usytuowanie (lektorium jako rodzaj kamiennej balustrady oddzielającej chór duchownych od nawy dla wiernych z pulpitem na parapecie, podwyższona kazalnica zawieszona na ścianie lub filarze w Italii od XIII wieku, odsunięcie od miejsca sprawowania liturgii), symbolika oraz kształt i dekoracja.

Krótki rozdział trzeci mówi o ambonie w Kościołach prawosławnym i protestanckich reformowanych, obszerniejszy czwarty o „odkryciu” ambony po Vaticanum II, jej miejscu i roli według dokumentów odnowy liturgii, formach podkreślania doniosłości słowa Bożego (obfitszy wybór czytań, nabożeństwo słowa Bożego), teologicznych wymiarach słowa Bożego (słowo Boże jako wydarzenie, stół słowa Bożego, obecność Chrystusa w słowie, Biblia jako księga świata i dla świata). Rozdział piąty omawia obrzęd błogosławienia ambony, szósty – miejsce ewangeliarza po proklamacji Ewangelii, obrzędy towarzyszące intronizacji świętej księgi i jej odczytywaniu w historii i współcześnie, ozdobny pulpit ze stale otwartą księgą jako stały element świątyni.

Rozdział siódmy *Stół słowa Bożego źródłem chrześcijańskiej tożsamości (lex agendi – lex vivendi)* podaje cechy postawy dojrzałego człowieka i chrześcijanina wobec Bożego słowa w oparciu o dziedzictwo Izraela i jego szacunek dla Tory, znaczenie uważnego słuchania słowa czytanego w liturgii i podczas codziennej osobistej lektury, potrzebę nawiązania bezpośredniego kontaktu z Bogiem przemawiającym przez święte teksty, znaczenie modlitewnego czytania i rozważania Biblii w rodzinach i pomoce, aby ta praktyka była jak najbardziej owocna.

Ostatni rozdział jest opracowaniem Aleksandry Paradowskiej poświęconym niektórym realizacjom ambony w archidiecezji poznańskiej. Autorka zwraca uwagę na związek ambony z architekturą świątyni, z liturgią i ołtarzem, omawia konkretne projekty, materiał ich wykonania, dekoracje odpowiadające wnętrzom dawnych i nowych świątyni.

Tekst zawiera czarno-białe ilustracje i fotografie pokazujące różne formy ambony i pulpitu – stołu słowa Bożego. Kolorowe fotografie wykonane

przez autorkę ostatniego rozdziału przedstawiają różne rozwiązania pulpitu i ambony w dawniejszych i nowych kościołach archidiecezji poznańskiej, co może być cennym wzorem dla projektantów świątyń i duszpasterzy.

Książka jest wartościową pomocą dla wszystkich zainteresowanych liturgią i sztuką sakralną, kapłanów, duszpasterzy, architektów, artystów, studentów teologii, architektury, sztuk plastycznych i wszystkich, którzy chcą coraz bardziej świadomie uczestniczyć w liturgii i rozumieć to wszystko, co się na nią składa i co jej służy.

Kraków

TOMASZ MARIA DĄBEK OSB